

Mūzikas valsts 11. olimpiāde

Mūzikas olimpiādes 7.-9. klasei un 10.-12. klasei

PROGRAMMA

Mūzikas olimpiādes tēma ir “Klausies, muzicē un saceri!”. Olimpiādes mērķis un uzdevumi ir veicināt skolēnus padziļināt zināšanas mūzikā un pilnveidot muzicēšanas prasmes; attīstīt prasmi savu muzikālo ideju īstenošanai izvēlēties atbilstošus mūzikas izteiksmes līdzekļus; veicināt jaunrades un uzņēmējspējas prasmes attīstību.

Mūzikas olimpiādes saturs: mūzikas klausīšanās un teorētiskie uzdevumi, solfedžēšana un ritmizēšana no lapas, tautasdziesmas vai latviešu komponista oriģināldziesmas izpildīšana a cappella vai ar akustisku pavadījumu, olimpiādes dalībnieka oriģinālkompozīcijas demonstrējums (individuāli vai nelielā grupā), oriģinālkompozīcijas partitūras izvērtējums.

Programmā norādītie piemēri, kuri atzīmēti ar zvaigznīti (piemēram*) ir norādīti tikai kā paraugs. Olimpiādes uzdevumos būs iekļauti līdzīgi, bet ne tādi paši kā norādīts piemēram*.

Mūzikas olimpiādes programma 7. – 9. klašu grupai

1. Solfedžēšana/dziedāšana pēc notīm

Dziedāšanai pēc notīm tonalitātēs līdz 2 atslēgas zīmēm (diatoniski), perioda formā (8 taktis), 2/4, 3/4, 4/4 taktsmēros.

2. Ritmizēšana

Ritma rindās ietvertas visas 1. – 7. klasēs apgūtās ritma vienības un ritma grupas, 8 taktu garumā, 2/4, 3/4, 4/4 taktsmēros.

3. Mūzikas klausīšanās un teorijas uzdevumi:

- **Mūzikas izteiksmes līdzekļu noteikšana, mūzikas tēla raksturojums**

Mūzikas piemērus (sākot ar tautasdziesmu melodijām) analizēt to tēlainības kontekstā, piemēram, kā ritma un melodijas zīmējums spēj radīt atšķirīgus mūzikas tēlus (kā palīgu skat. 7. un 8. klases mūzikas mācību grāmatās ievietotās tabulas).

- **Ritma, melodijas zīmējums un mūzikas tēla raksturs latviešu tautas deju dziesmās** (piemēram*, “Andžiņš”, “Mugurdancis”, “Gatves deja”), **ģimenes godu dziesmās** (piemēram*, “Aijā, Ancīt, aijā”, “Čučī mana līgaviņa”, “Tautiešam roku devu”)

- **Teksta un mūzikas mijietekmes latviešu komponistu patriotiskajās dziesmās** (piemēram*, “Daugavas abas malas”, “Daugaviņa puto balti” (J. Norvilis), latviešu komponistu **kordziesmās** (piemēram*, “Karaļmeita”, “Rūķīši un meža vecis” (J. Vītols), “Senatne” (E. Dārziņš), latviešu komponistu **populārās dziesmas** (piemēram*, “Princesīte un trubadūrs” (I. Kalniņš), “Vēl augstāk” (MESA)).

Svarīgi noteikt, kā dzejnieka tekstā paustā ideja sasaukas ar komponista skaņu audumā izteikto vēstījumu, kuri mūzikas izteiksmes līdzekļi palīdz atklāt dzejnieka galveno ieceri, ideju, domu u.tml..

- **Mūzikas stila vai virziena noteikšana**

Klausieties mūziku, noteikt vismaz trīs/četras būtiskas mūzikas stila vai virziena pazīmes, kā viduslaiki un renesanse (gregoriskais korālis, madrigāls, šansons); baroks (J. Pahelbels, A. Vivaldi, J. S. Bahs); klasicisms (piemēram, J. Haidns, V. A. Mocarts, L. van Bēthovens); romantisms (F. Šūberts, R. Šūmanis, F. Šopēns, H. Berliozs).

Ieteicamie resursi: [Mūzika 7.—9.klasei. Mācību līdzeklis](#) | [Mācību plānošanas e-vidē](#), [Sākums | skolo.lv](#) | [Mācīšanās platforma](#) (mūzika 7., 8., 9. klasei).

Mūzikas olimpiādes programma 10. – 12. klašu grupai

1. Solfedžēšana/dziedāšana pēc notīm

Dziedāšanai pēc notīm tonalitātēs līdz 3 atslēgas zīmēm (diatoniski), perioda formā, 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 vai 6/8 taktsmēros.

2. Ritmizēšana

Ritma rindās ietvertas visas 1. – 9. klasēs apgūtās ritma vienības un ritma grupas, 8 taktu garumā, 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 vai 6/8 taktsmēros.

3. Mūzikas klausīšanās un teorijas uzdevumi:

A Mūzikas stila vai virziena noteikšana

Klausieties mūziku, noteikt vismaz trīs/četras būtiskas mūzikas stila vai virziena pazīmes, kā minimālisms (F. Glāss, A. Perts); avangards (K. Štokhauzens, K. Pendereckis, P. Vasks); postmodernisms (piemēram, ambientā mūzika (R. Tiguls), psihedēliskais roks (*Pink Floyd*); džeza mūzikas virzieni (tradicionālais, svings, kūldžezs, bībops, džezroks).

B Mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi

- **Kultūras matojuma daudzveidība**, piemēram*, saklausīt un saskatīt tautas mūzikas tradicionālās un mūsdienu interpretācijas atšķirīgās iezīmes; saklausīt tautas mūziku raksturojošos mūzikas izteiksmes līdzekļus; saklausīt tautas mūzikas tradicionālās un mūsdienu interpretācijas kopīgās iezīmes.

Ieteicamie resursi: [Kultūras mantojums - tautas mūzika](#) (*Kultūra un māksla I* - temats *Kultūras mantojuma daudzveidība*)

- **Kultūras izpratne un izpausmes sabiedrībā**, piemēram*, atbildēt uz jautājumiem - kāpēc mūsdienās dažādi aranžējumi iekļauj senā un mūsdienīgā apvienošanu? Kāpēc tas ir nepieciešams? Piemēram*, [Adele - Hello / Lacrimosa \(Mozart\) – The Piano Guys](#)
- **Emociju atspoguļojums sabiedrībā**, piemēram, emociju atspoguļojums mūzikā.

Ieteicamie resursi: [Emociju atspoguļojums klasicisma un ekspresionisma mūzikā](#) (*Kultūra un māksla II* - temats *Emociju atspoguļojums kultūrā*)

C Ritms, skaņa, melodija, interpretācija, piemēram*, pārradīt latīņu teicienu "Labāk briesmu pilna brīvība nekā mierīga verdzība" (*Potior visa est periculosa libertas quieto servitio*), mūzikas formā – ritmā, skaņā, melodijā vai citā veidā.

Ieteicamie resursi:

- [Interpretācija mūzikā](#) (*Kultūra un māksla II - temats Vara un brīvība*),
- [Interpretācijas radīšanas darba soli](#) (*Kultūra un māksla I - temats Kultūras izpratne un izpausmes sabiedrībā*)

C Atšķirīgais dažādās kultūrās un kultūrvēsturiskajos periodos, piemēram*, uzrakstīt piemēra nosaukumu, darba nozīmi, mērķi un/vai funkciju, izmantoto māksliniecisko līdzekļu raksturojumu, darba rašanās sociālo un kultūras kontekstu un, ko varam secināt par sabiedrību; atbildēt uz jautājumiem: kas šī perioda, stila vai virziena laikā mūzikā ir skaists un kas neglīts? kādas ir tā laika sabiedrības vērtības (kas ir ieņemams/nepieņemams)? Kāda ir saistība starp sabiedrības vērtībām un skaistā un neglītā izpratni?

Ieteicamie resursi: [Lūgšanas dažādu kultūru mūzikā](#) (*Kultūra un māksla II - temats Savējais un citāda*); [Skaistā un neglītā estētika mūzikā](#) (*Kultūra un māksla II - temats Skaistā un neglītā estētika*)

D Kultūras mantojuma saraksti un veidi, piemēram*, nosauc Latvijas kultūras kanona mūzikas sadaļas vērtības; nosauc un apraksti UNESCO mantojuma mūzikas vērtības. Kāpēc tieši šīs tradīcijas tika iekļautas UNESCO mantojuma sarakstā? (*Kultūra un māksla I temats Kultūras mantojuma daudzveidība*)

Ieteicamie resursi:

- [Mūzika - mākslinieciskie izteiksmes līdzekļi](#) (*Kultūra un māksla II atgādnē*)
- [Mūzikas stila vai virziena noteikšana - interaktīvā laika līnija](#) (*Kultūra un māksla II atgādnē*)
- [Nacionālā enciklopēdija - latviešu tautas mūzika](#) (*Kultūra un māksla II atgādnē*)
- [Kultūras kanona mūzikas saraksts](#) (*Kultūra un māksla I atgādnē*)
- [UNESCO mantojuma sarakstā iekļautās mūzikas vērtības](#) (*Kultūra un māksla I atgādnē*)

Originālkompozīcijas izstrādes nosacījumi:

1. Originālkompozīcijas tēma: "Pasaule mums apkārt" (ko es redzu, dzirdu, jūtu, mani novērojumi ...).
2. Originālkompozīcijas nosaukumam jābūt valsts valodā.
3. Žanri:
 - instrumentālā mūzika (skaņdarbs klavierēm, flautai, vijolei, koklei u.c. instrumenti)
 - vokālā mūzika (solodzesma, duets līdz kvintetam ar vai bez pavadījuma). Vokālajā mūzikā izmantot latviešu dzejnieku vai paša sacerētu tekstu, ietverot vismaz vienu vietvārdu.
4. Izpildītājsastāvs no 1 līdz 5 izpildītājiem, skaņdarba izpildījuma ilgums līdz 3 minūtēm.

Vērtēšanas kritēriji (maksimums 16 punkti):

1. Partitūras pieraksts (maksimums 8 punkti)*

- Ideja un mūzikas tēla oriģinalitāte (1-2)
- Mūzikas izteiksmes līdzekļu atbilstošs izmantojums (1-4)
- Mūzikas pieraksta kvalitāte (1-2)

2. Jaundarba izpildījums (maksimums – 8 punkti)

- Mūzikas partitūras atbilstība izpildījumam (1-4)
- Mūzikas izpildīšanas emocionalitāte atbilstoši mūzikas tēlam (1-4)
- *Ja skaņdarbs neatbilda nosacījumiem, tad par partitūras pierakstu saņem 0 punktu